

Ludzie Żywiecczyzny

Jacenty Ignatowicz

Jacenty Ignatowicz urodził się 10 stycznia 1944 roku w Parczewie. Od najwcześniejszych lat życia rozkochany był w muzyce. Pierwszym jego instrumentem były skrzypce. Podczas studiów w Wyższej Akademii Rolniczej zdał egzamin weryfikacyjny w klasie: saksofonu i klarnetu. Nabyte umiejętności muzyczne rozwijał w zespołach folklorystycznych: "Mimikra", "Głusk", "Lubartowiacy".

Na Żywiecczyznę trafił przypadkowo. Zafascynowany pięknem przyrody, zdecydował przyjechać do Żywca. Jego góralskie muzykowanie rozpoczęło się od współpracy z zespołem: "Piłsko", w późniejszym okresie pracował z: "Ziemią Żywiecką" i "Groniami".

Podczas pracy z żywieckimi zespołami regionalnymi, nauczył się gry na unikatowych góralskich instrumentach: piszczałkach, gwizdkach, rogach, trąbitach beskidzkich, dudach żywieckich, nabyte umiejętności pozwoliły rozpocząć karierę solową. Występował na estradach: Francji, Słowacji, Bułgarii, Czechach, Turcji, USA.

Pasją Jacentego Ignatowicza jest zbieranie rzeczy związanych z beskidzkim folklorem: instrumentów góralski, zabawek ludowych, dawnych narzędzi rolniczych. Wszystkie zebrane przedmioty, kolekcjonuje w swej "Muzycznej Izbie Regionalnej". Siedziba mieści się w zabytkowym dworze rodziny Kępskich (Żywiec - Moszczanica).

Jednym z głównych celów działalności Jacentego Ignatowicza jest przekazywanie tradycji i zwyczajów folklorystycznych młodemu pokoleniu. Opiekuje się Dziecięcym Zespołem Regionalnym "Gronicek". Artysta otrzymał wiele nagród i wyróżnień. W 1989 roku oznaczony został oznaką "Zasłużony Działacz Kultury". W 1995 roku na FFGP w Żywcu, otrzymał nagrodę w kategorii "Mistrz i Uczeń". W związku z działalnością kulturalną i społeczną, Jacenty Ignatowicz otrzymuje podziękowania i gratulacje przesyłane z całego świata.

Profesor Stanisław Szczotka

Profesor Stanisław Szczotka urodził się w roku 1912 w biednej rodzinie chłopskiej w Milówce w dawnym powiecie żywieckim. W roku 1930 ukończył Gimnazjum w Żywcu. W latach 1930-1934 studiował historię na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. W roku 1936 uzyskał tytuł doktora filozofii. Od roku 1937 do wybuchu wojny, pełnił funkcję asystenta na Uniwersytecie Jagiellońskim w katedrze Historii Kultury. W czasie okupacji wraz ze swoim byłym asystentem, a później współpracownikiem Kazimierzem Piwarskim przebywał w obozach koncentracyjnych w Sachsenhausen i Dachau. Po powrocie z obozów brał aktywny udział w walce podziemnej z okupantem jako członek Batalionów Chłopskich. Aresztowany za udział w walce zdołał zbiec szczęśliwie z transportu do obozu koncentracyjnego. Do końca wojny ukrywał się w Krakowie. W latach przedwojennych rozpoczął badania nad zagadnieniami społeczno-gospodarczymi wieku XVII, kierując swe zainteresowania ku dziejom najbliższego mu regionu Żywiecczyny. Obok badań nad regionem żywieckim, zajmował się także historią chłopów polskich. W 1946 roku, zostaje profesorem historii i socjologii wsi na Wydziale Rolniczo-Leśnym. W roku 1952 Stanisław Szczotka zostaje przeniesiony na Wydział Filozoficzno-Historyczny jako profesor nadzwyczajny, wkrótce mianowany na stanowisko dziekana tego Wydziału. W roku 1954 powierzono mu funkcję kierownika Pracowni Historycznej Rolnictwa i Hodowli w Polsce przy Instytucie Historii Kultury Materialnej PAN. W okresie powojennym praca naukowa profesora Stanisława Szczotki koncentrowała się wokół problematyki dziejów wsi polskiej. Profesor Stanisław Szczotka był współorganizatorem Muzeum Regionalnego w Żywcu oraz współzałożycielem kwartalnika społeczno-naukowego "Gronie". Łączył walory wybitnego naukowca z walorami nieprzeciętnego pedagoga i dobrego organizatora. Przedwczesna śmierć przerwała realizację dalszych i ambitnych planów naukowych i organizacyjnych. Swoimi badaniami poszerzył krąg wiedzy historycznej o Ziemi Żywieckiej.

Stanisław Jeziorski

Stanisław Jeziorski - Nauczyciel, patriota żywiecki, działacz społeczny urodził się 21 grudnia 1901 w Żywcu na Ispie. Syn Wojciecha /Szlachta/ i Barbary z Kruczyńskich. Po ukończeniu szkoły ludowej męskiej wstąpił do Gimnazjum. Po maturze studiował w Dublanach ale z powodu braku środków materialnych porzucił studia i podjął pracę nauczycielską w powiecie żywieckim. Później przeniósł się na Polesie gdzie po złożeniu egzaminów pedagogicznych w Brześciu nad Bugiem skierowany został do pracy w szkole jednoklasowej Ostrowsku w powiecie pińskim. Tam w roku 1925 zawarł związek małżeński i wraz z małżonką przepracowali w szkołach na Polesiu do 1939 r. Ze względu na lewicowe przekonania S. Jeziorski nie cieszył się zaufaniem władz sanacyjnych. Zmobilizowany w marcu 1939 roku pełnił służbę wartowniczą na granicy Prus Wschodnich. Brał udział w kampanii wrześniowej 1939 roku w grupie operacyjnej gen Franciszka Kleeberga. Po kapitulacji klucząc różnymi drogami dotarł do Żywca, a następnie do Muszyny gdzie po zakończeniu wojny podjął pracę w szkole. W sierpniu 1944 roku aresztowany przez Gestapo, uwolniony w czasie likwidacji więzienia w Nowym Sączu w 1944 roku. Po wyzwoleniu Muszyny w styczniu 1945 roku objął stanowisko burmistrza w Muszynie. Funkcję tę pełnił do grudnia 1945 r. po czym przeszedł do zawodu nauczycielskiego. Od lutego 1946 r. był kierownikiem szkoły w Ochotnicy w powiecie, a z wyboru radnym Gminnej Rady Narodowej w Ochotnicy. W 1948 roku mianowany został podinspektorem szkolnym w Nowym Targu. Urlopowany przez Kuratorium w 1949 roku sprawował urząd burmistrza miasta Żywca skąd wrócił do resortu oświaty na stanowisko podinspektora szkolnego w Limanowej. Zawsze łączył pracę zawodową z działalnością społeczną, wykazując przy tym niezłomny charakter i wybitne zdolności organizatorskie i pedagogiczne roku 1953 wrócił na Żywiecczynę. Pracował w szkole w Puszczy Wielkiej, a potem w Gilowicach. W Gilowicach jak wszędzie zresztą włączył się w nurt życia wsi w GRN, ZMW, ORM, GS, OSP i Kółka Rolniczego. Na skutek ciężkiej choroby serca w roku 1968 przeszedł na emeryturę i zamieszkał w Żywcu. Tu włączył się w pracę Grupy Literackiej "Gronie" przy TMZZ i Polskiego Związku Wędkarskiego, którego został prezesem. Pracował nad ochroną wód, i zarybianiem potoków górskich. Kochał przyrodę, żywo odczuwał jej piękno i niestrudzenie uczył tego młodzież. Przy tym pisał. Pisać zaczął przed wojną, pisał też w czasie okupacji. Ale prace przedwojenne pozostały na Polesiu, a te z okresu okupacji zostały w czasie rewizji domu przeprowadzonej przez Gestapo.. Do pisania powrócił w Puszczy Wielkiej, pisał w Gilowicach i w Żywcu. Swoje literackie pasje wiązał z rodzinnym Żywcem, jego ukochaną "budą" i ich historią. Nie zabiegał o wydanie swych prac, choć cechują je wysokie walory literackie i dokumentalne - ważne

dla dziejów miasta. W 1968 roku otrzymał cenioną przez siebie nagrodę TMZZ za opowiadanie "W obronie rodzinnego grodu". Piszac sięgał do opracowań historycznych, archiwaliów, kronik i pamiętników. Tym zajęciom poświęcił ostatnie lata swojego życia. Zmarł w maju 1971 roku.

Literatura:

Stanisława Jeziorska. Wspomnienia o Stanisławie Jeziorskim.[w]

Karta Groni nr V - VI 1974 r. s. 97 i n.

Księga Pamiątkowa 1904 - 1959 Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika w Żywcu opublikowała następujące opowiadania Stanisława Jeziorskiego:

- Franek Beranek - najmłodsza podpora c.k. monarchii (ze wspomnień szkolnych)
- Koniec świata - fragment z powieści pt."Chłopcy z realki"
- Dwa światy - Gdzie rosły polskie "Młode Lwy"

Tadeusz Trębacz

Tadeusz Trębacz urodził się 25 lipca 1933r. w Młoszowej. Szkołę podstawową ukończył w rodzinnej wsi, a następnie podjął naukę w Liceum Ogólnokształcącym w Chrzanowie. Po ukończeniu Liceum w 1951 r. i kursu pedagogicznego, podjął pracę w szkole podstawowej w Rudawie koło Krakowa. 5 maja 1951 roku przeniesiony został do Żywca, gdzie powierzono mu stanowisko instruktora artystycznego w Domu Harcerza. Prowadził teatrzyk dziecięcy, zespoły wokalne i instrumentalne. 1 września 1959 r. objął stanowisko zastępcy inspektora szkolnego d/s. kultury w Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Żywcu. Tadeusz Trębacz był pomysłodawcą i współinicjatorem kilkunastu imprez i festiwali. Do najbardziej znanych zaliczyć należy: przegląd zespołów kolędniczych "Żywieckie Gody", "Festiwal Górali Polskich". Przy jego współudziale, jako dyrektora Wydziału Kultury Urzędu Wojewódzkiego w Bielsku Białej - którą to funkcję pełnił od 1975 roku - zapoczątkowane zostały imprezy kulturalne: "Wawrzyńcowe Hudy" w Ujszałach, "Babiogórska Jesień" w Zawoi, "Jaworzański wrzesień", oraz "Wojewódzki Przegląd Orkiestr Dętych". Tadeusz Trębacz zabiegał także o rozwój bazy dla działalności kulturalnej. Był założycielem Państwowej Szkoły Muzycznej I Stopnia w Żywcu. W czerwcu 1990 roku, przeszedł na emeryturę. Reaktywował- założony Chór "Akord", którym - z wielkim powodzeniem dyrygował przez kolejne dziesięć lat. Był współzałożycielem Miejskiej Orkiestry Kameralnej. Należał do grona współzałożycieli "Gazety Żywieckiej, redagował pierwsze trzy numery "Kalendarza Żywieckiego". Posiada unikalnego zbioru wycinków z prasy regionalnej i krajowej z lat 1950 - 2001, z którego korzystało m.in. 26 osób, piszących swoje prace magisterskie. W 1999 roku Tadeusz Trębacz zajął 3 miejsca w plebiscycie ogłoszonym przez dwutygodnik "Nad Sołą i Koszarawą", na najwybitniejszego Człowieka XX wieku na Żywiecczyźnie.

Antoni Studencki

Antoni Studencki Urodził się 9 lutego 1908 roku w Żywcu. Ukończył Gimnazjum Realne w Żywcu, po czym podjął studia na AGH w Krakowie. Pochodził z rodziny o patriotycznych tradycjach. Jego pradziadek Franciszek zmarł w więzieniu za udział w powstaniu listopadowym, a dziadek Jakub Jeziorski za udział w powstaniu styczniowym był zesłany na Sybir. Po ukończeniu studiów pracował w kopalni "Katowice". We wrześniu 1939 roku wraz z falą uciekinierów znalazł się we Lwowie.

Rozbudzony przez najazd hitlerowski patriotyzmem wrócił do bliskiego mu z lat studiów Krakowa. Wstąpił do Organizacji Orła Białego i przystąpił konspiracyjnej organizacji w rejonie cieszyńsko zaolziańskim. Pod koniec 1939 roku nawiązał kontakt z rodzinnym Żywcem. W Żywcu wydawał konspiracyjne pismo "Front Polski". Pierwszy numer ukazał się 24 grudnia 1940 roku w nakładzie 150 egzemplarzy, ale wkrótce osiągnął nakład 1000 egzemplarzy. Redaktorem był Antoni Studencki, drukarzem, zecerem i głównym kolporterem pisma był Antoni Ścieszka. Drukarnia mieściła się w Żywcu przy ulicy Kopernika. Antoni Studencki stworzył Tajną Organizację Niepodległościową. Był żarliwym zwolennikiem walki z okupantem, która polegać miała głównie na dywersji i sabotażu. W 1941 roku doszło do reorganizacji TON. Powstały dwa okręgi: żywiecki z inspektoratami w Żywcu, Wadowicach i Bielsku i Śląski z inspektoratami w Katowicach Zachód, Katowicach Wschód i Pszczyna Rybnik. Pod koniec 1941 roku Tajna Organizacja Niepodległościowa liczyła około 2 500 członków. 6 września 1942 roku na dworcu kolejowym w Bielsku, Antoni Studencki wspólnie z żołnierzami został otoczony przez gestapo i aresztowany. 24 marca 1943 roku Antoniego Studenckiego wywieziono do obozu w Oświęcimiu i wraz z innymi towarzyszami z Tajnej Organizacji Niepodległościowej został rozstrzelany w bloku 11.